

Grundlovsmøde på Katbakken 5. juni 2014

Flaget var hejst på Katbakken i anledning af grundlovsdagen

Ingeborg Sebbelin holder sin tale i Natur-Teknik hytten på Katbakken

Ingeborg Sebbelins grundlovstale:

”Den personlige frihed er ukrænkelig”, står der i Danmarks Riges Grundlov, Kap.VIII §71.

”Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning underkastes nogen form for frihedsberøvelse”.

Sådan står der.

Det er en meget vigtig paragraf og en meget vigtige del af vores grundlov.

En paragraf, der beskytter den enkelte – os alle sammen – mod overgreb på vores frihed til at være til som, dem vi er, i det samfund, der er vores.

”Den personlige frihed er ukrænkelig”.

Sådan tales der om i vores grundlov - i Kap.VIII.

Og det er godt.

Men det er som om, vi ikke lever efter det mere.

For et par måneder siden, var jeg sammen med 600 andre til en konference, hvor en af indlægholderne var en meget kvik og levende kvindelig coach. I halvanden time løb hun rundt på en stor scene med en hudfarvet mikrofon spændt om nakken, og snakkede uafbrudt om energien i at smile noget mere til hinanden. Men det jeg husker fra foredraget, var to ord, hun midt i det hele begyndte at tale om.

Ordene: ”Omstillingsparat” og ”omstillingsvillig”.

Coachen mente nemlig, at der er forskel på de to ting, som ordene betyder: ”Omstillingsparat” og ”Omstillingsvillig”.

Til daglig coachede coachen nemlig virksomheder, og hun fortalte, at hun var træt af, at virksomhedens medarbejdere altid fortalte hende, at de var utrolig ”omstillingsparate”.

”For hvad er det at være omstillingsparat?”, sagde hun til os. ”Det er at sidde på en stol og vente på, at der kommer nogen ordrer ovenfra, man skal indrette sig efter. Det er passivt. At være omstillingsparat er at være parat til hvad der måtte komme, men ikke selv have eller ønske at have indflydelse på, hvad det så er, der kommer”.

Og så sagde hun: ”Nej omstillingsvillig! Det er noget andet. Der vil man noget. Man vil forandre og skabe nyt. Og man er selv aktiv i at finde ud af, hvad det er, der skal omstilles, og i at få det gjort. Man er villig til omstilling. Vil noget”.

”Omstillingsparat” og ”Omstillingsvillig”.

Jeg har tænkt på det siden. For hvad er det, vi er, os frie mennesker i vores samfund i dag?

Desværre tror jeg, at vi alt for ofte kun er ”omstillingsparate”. Både når det gælder vores private liv og vores liv som samfundsborger.

Man kan bruge to andre ord, på hvad det er, det drejer sig om: Nemlig ordene: reagere og agere.

Det er som om, vi som enkeltpersoner og folk, i dag reagerer i stedet for agerer, i vores samfund og i vores private liv. Vi venter på, at der sker noget, og så reagerer vi på det. Vi ser på, hvad der sker ude i den store verden, og så handler vi i forhold til det.

Reagerer.

Vi ser på en Pisa-undersøgelse, og prøver straks at rette ind efter den.

Vi ser terror og krige rundt omkring i verden, og prøver med det samme at beskytte os mod det, ved overvågning og ved selv at gå i krig.

Det er ikke fordi, jeg vil betvivle, at det sikkert både er fornuftigt og nødvendigt.

Men det er en reaktion, ikke en aktion.

Det er at være reaktionær.

Ikke at være et frit menneske, der skaber sit liv og sit samfund, på drømme og håb, det selv i frihed ønsker sig.

”Den personlige frihed er ukrænkelig”,
står der i Danmarks Riges Grundlov.
Og det er godt og rigtigt.

Men vi har glemt, at vi også har pligt til at udleve denne frihed, vi har.
Frihed er noget: man skal tage, man skal leve og man skal gøre.

Det ser ud som om, vi har glemt det.

Vi har pligt til at bruge den frihed vores grundlov giver os. Vi har pligt til at bruge vores kræfter til at være mere, end det samfundet og verden forventer af os.

Vi er forpligtet til at tænke og handle selv, holde på traditioner, vi synes er rigtige, og eksperimentere og prøve nyt for at forny os.

Det er en ret, men også et uomgængeligt ansvar, vi har, at gøre. Gør vi ikke det, bliver vi bare et produkt af en dagsorden, andre har sat, og vi bliver ufrie.

Rettigheder er en god ting. Rettigheder beskytter mod overgreb og giver os plads til at leve og udfolde os på. Men rettighederne i sig selv betyder ikke automatisk: udfoldelse og liv.

Min oplevelse er, at det har vi helt glemt i vores tid.

For hvordan kan det være, at vores samfund mere og mere er indrettet, så der bliver mindre og mindre mulighed for at vælge og handle frit?

Med øget kontrol af vores arbejdsindsats, Hvor næsten hvert minut skal skrives op, låses vi fast i kun at gøre det, vi skal, og det, andre forlanger af os.

Og mere og mere overvågning, af hvad vi går og gør? I butikker, på banegårde og i offentlige rum, og som vi accepterer for sikkerhedens skyld.

At jeg køber havregryn, kan ses på en skærm et sted, jeg ikke ved, hvor er.

Og hvordan kan det være, at de fleste af os, besynger friheden til at indrette vores familier og hjem, så det passer lige til os, og alligevel ender med at gøre som naboen, eller som det beskrives i boligmagasinerne?

Og vi siger ingenting til, at det er sådan.

Måske er det, fordi vi er dovne?

Det er nemmere at lade andre bestemme, og man slipper for at tage stilling til om bukserne skal være pink eller grå, for det har moden allerede bestemt for os.

Og man slipper for at tage stilling til, hvem der har lov til at være i vores samfund, og hvem der ikke må være her. Det har regeringen, folketinget og folkestemningen allerede afgjort for os.

Eller måske er det fordi vi er bange. Bange fordi der sker så mange forandringer udenom i verden, og udenom det, vi hver især kan bestemme, at vi ikke rigtigt tør bruge den frihed, vi har.

Det kan jo gå hen og gå galt for os, og så er det bedre, at lade de andre bestemme, hvad der skal ske, og hvordan det skal gøres.

Jeg tror ikke vi er dovne.
Men jeg tror, vi er bange.

Vi er bange for de andre, for hvad de kan finde på, og så gemmer vi os i passivitet. Vi bliver handlingslammede, og begynder at tro på, at frihed i virkeligheden er noget farligt noget, og at dem, der fortæller, at vi har noget at være bange for, har ret.

Og så er det fristende at reagere i stedet for at agere i vores liv. Men vi har altså pligt til at agere. Vi har pligt til at bruge vores grundlovgivne ret til at være frie, til også at være det.

Coachen jeg hørte for et par måneder siden kaldte det villighed.

Jeg kan bedre lide ordet: agere.
Men i sidste ende er det det samme.
Rigtig frihed kommer ikke af rettigheder.
Det kommer af at ville det og kæmpe for det.

At turde springe ud i livet og tage livtag med det, ikke kun fordi vi godt må. - Men fordi vi skal.

Nonni Smedsgaard sang for og Harrild-kvartetten spillede til fællessangene